

Leninci disiplin:
eylem birliği, tartiřma ve
eleştiri-özeleřtiridir.

Eylem kararına
uymak kadar
oportünist yanlışları
açıkça eleştirmek de
Leninci disiplin
gereğidir.

"Açıklık kendi açtığı
yarayı, kendisi iyileştiren
bir kılıçtır".
Leninci kılıcımızı
kuşanalım.

PARTI DISIPLINI

Cemil Silahtar

Cemil Silahtar

Parti disiplini

İÇİNİN SESİ YAYINLARI 9

£1.00

4

İÇİNİN SESİ YAYINLARI 9

PARTI DISCIPLINI

Cemil Silahtar

Parti disiplini

İŞÇİNİN SESİ YAYINLARI 9

विद्यया ऽमृतमश्नुते

विद्यया ऽमृतमश्नुते

İÇİNDEKİLER

<i>Önsöz</i>	7
<i>Giriş</i>	11
1. Demokratik-Merkeziyetçilik	15
Demokratiklik	17
Merkeziyetçilik	23
Demokratik merkeziyetçilik ve disiplin	25
İşte Leninci disiplin	30
2. Eylemde birlik	36
3. Açık ideolojik savaşım ideolojik ve örgütsel birliğin tek güvencesidir.	39
Birlik — ne anlıyoruz?	39
Konspirasyon ve açık tartışma	48
Komünist moral	50
Açık tartışmanın yayınlara yansıması	53
Yığınlar önünde tartışmak	59
4. Bir alıştırma	64
Yararlanılan Kaynaklar	68

Ağustos 1979

Önsöz

Her disiplin değil, Leninci disiplin!

Bu dünyada işçi sınıfı ve emekçi yığınlar ne yapalım ki uluslara bölünmüş. Yüzyıllar boyu farklı coğrafya, ekonomi, iklim vs., farklı ulusal özellikler de geliştirmiş.

Türkiye'de yaşayan Türk ve Kürt halklarının ulusal özellikleri, toplumsal psikolojileri üstüne bilimsel bir çalışma ne denli yararlı olurdu. Ama yok. Onun için sağduyu ve gözleme dayanan, tarihi dikkate alan, konumuzla ilgili bir-iki yöne değinmekle yetineceğiz.

Eskiler, "asker milletiz" derler. Doğrudur. Türkiye'nin oturduğu jeopolitik konum Osmanlının talan geleneği Anadolu insanında güçlü bir "askersel disiplin" geliştirmiştir. Batı insanıyla karşılaştırıldığında bu gerçek çok iyi ortaya çıkmaktadır.

Yine tarihin biçimlendirdiği bir başka özellik sabır ve temkindir. Halkımız yüzyıllar boyu zorlu bir doğayla, dünya ölçüsünde ün salmış barbar yönetici sınıflarla boğuşmuş, yoğun acılar görmüştür. Bu, ondaki derin bilgeliği ve görüşlerini bıçak

kemiğe dayanana dek içinde tutma eğilimini yaratmıştır.

Ama bunların yanısıra, yine tarihin geliştirdiği bir başka özelliği daha vardır halkımızın. Yanlışta, haksızlığa boyun eğmeme.

Konumuza dönersek, Türkiye komünist hareketi bugün zorlu bir darboğazda ilerliyor. Bunu ancak konformistler, ya da iyi niyetli ama pratik işlerden burnunun ucunu göremez duruma girmişler farketmemiş olabilir. Bu fırtınalı sulardan gemiyi karaya vurup parçalamadan çıkmak gerekiyor. O da yetmiyor, gemiyi devrim rotasına oturtmak da gerekiyor. Bu sorunu çözmede her komüniste, her devrimciye görev düşüyor, sorumluluk biniyor. Yapılması gereken ilk ve önemli iş, Türkiye komünist hareketini, yayınlarını bir daha ve dikkatli okumak, çelişkileri, tutarsızlıkları, farklılıkları bilimsel bir soğukkanlılıkla saptamaktır.

Bunalımı gidermede en önemli bir görev Leninci disiplin anlayışına düşüyor. Hepimiz Türkiye ortamının belirlediği özelliklerle yoğrulmuşuz. Kaçınılmaz. İşte, oportünistler ve ortacılar bu özelliklerin *bugün* işlerine gelenlerini sömürüyorlar. Açık tartışma, eleştiri kesinlikle yasak! *İşçinin Sesi*'nin dağılımı üstünde en ağır yasak! Evlerden kitap toplama, liberal burjuvayla, küçük burjuva sosyalizmiyle pazarlık uğruna ilkelerini sulandırmayan Lenincilere baskı! Öte yanda, en geri düzeyde dedikodu! Hareketimizin *oportünizme özgü* bu yöntemlerden sıyrılması, dar boğazı atlatma yolunda da en büyük

adım olacaktır. Bu nedenle, en önemli bir görev Leninci disiplin anlayışına düşüyor.

Leninizm ne diyor? 1) Militanlar ve yığınlar önünde açık tartışma; 2) Militanlar ve yığınlar önünde açık eleştiri; 3) Eylemde demir birlik; 4) Partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirme; 5) Parasal kaynakları partiden sakınmama. İşte Leninci disiplin! Gerisi belki oportünistlere hoştur, ama boştur.

Görüldüğü gibi Leninizm, tüm halkların olduğu gibi bizim halkımızın da gelişmeye, ilerlemeye yönelik özelliklerini kendinde birleştirmiş, teori düzeyine yükseltmiştir.

Yanlışlara karşı, kimden ve nereden gelirse gelsin direnme. Anlık, geçici "kâr" ya da "zarar"lara aldanmadan doğruları yükseltme.

Oportünizmin önerdiği, ideolojik birliğe dayanmayan disiplindir. Küçük bir örnek verelim. Türkiye'de ve dışarda yayınlanan yayınlara, hatta aynı yayının değişik sayılarına bakın. Ve alın CHP konusunu. Şu çelişkili, hem de "uzlaşmaz" çelişkili tanımlamalar bulacaksınız: "CHP sosyal demokrat partidir", "CHP sosyal demokrat parti değildir", "CHP burjuva reformist sosyal-demokrat partidir", "CHP burjuva reformistidir, sosyal demokrat değildir", "Sosyal demokrasi burjuva reformizmidir", "Sosyal demokrasi burjuva reformizmi değil, işçi hareketindeki sağ oportünizmdir". Şimdi her Leninci partide açık tartışma ve eleştiri olur. Farklı fikirler tartışılır, yanlışlar, doğrular ortaya çıkar. Ama yukarıdaki örnekler böyle açık tartışma-eleş-

tiri kapsamına girebilir mi? Giremez. Aynı organda bir sayı önce çıkmış yanlış fikri ve yazarı eleştirmeden, *imzasız* yazılarla her seferinde "işçi sınıfının ve komünistlerin tutumu budur" yollu saptamalar açık tartışma değil, *kör dövüştür*. İşte, yaşamsal önemi olan bu konuları böyle muncıklamak Leninci anlamda DİSİPLİNSİZLİKTİR.

Öte yanda, en derin disiplinsizliğin batağında debelenen oportünistler ve ortacılar dönüp, "bunu yapamazsınız, halkın kaderiyle oynayamazsınız, her söylediğiniz genç yoldaşlara bilinç oluyor" diyen *İşçinin Sesi*'ni ve onun gibi düşünenleri "disiplinsizlik"(!)le suçluyorlar. Dahası, yukarıda değindiğimiz uygulamaları kotarıyorlar. Öyleyse noktalayalım, oportünist ve ortacıların disiplin anlayışı "*bürokratik disiplin*"dir, yani disiplinsizliktir.

Bize, "Yürükçü", "halkacı" diyorlarmış. Bunlar bize "arapça, ibrance". Biz Leninciyiz. Bizim anlayışımız, ideolojik birliğe, açık tartışma ve eleştiriye dayanan "*Leninci disiplin*"dir.

Cemil Silahtar yoldaşımızın elinizdeki kitapçığı Leninci parti disiplini konusunda gerçekten önemli bir açıdır. Devrimci saflarda temiz bir rüzgâr gibi eseceğine inanıyoruz.

R. Yürükoğlu
Ağustos 1979

Giriş

Dünya işçi sınıfı bir bütündür. Dünya komünist hareketi bu bütünlüğü yansıtır. Bu nedenle, komünist partileri proletarya enternasyonalizmi ilkesi üzerine kurulur. Bu ilke, komünist partisinin, genel dünya işçi sınıfı hareketiyle birliğini kurar.

Proletarya enternasyonalizmi, somut anlatımını dünya sosyalist sistemine, en başta Sovyetler Birliği'ne ve SBKP'ye karşı tutumda bulur. Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi olduğunu, dünya devrim hareketinin öncüsü olduğunu tanımada bulur.

Komünist partisi uluslararası devrimci proletarya ordusunun tek tek ülkelerdeki öncü müfrezesidir. İşçi sınıfının öncü müfrezesi komünist partisinde Leninci disiplin anlayışı can alıcı öneme sahiptir. Çünkü proletaryanın erki ele geçirme savaşımında ideoloji ve örgütten başka bir silâhi yoktur.

İdeoloji ve örgüt bir bütünün iki kopmaz parçasıdır. Parti ancak ideolojik ve örgütsel birliği birleştirdiği zaman, irade ve eylem birliğini sağladığı

zaman, işçi sınıfının ve emekçi halkın öncüsü rolünü gerçekleştirebilir. (1)

Komünist partisi, komünistlerin gönüllü birliğidir. Komünist partisi, işçi sınıfının en yetişkin, devrimci teori ile yüklü öğelerini içerir. Onun öncü müfrezesidir. İdeolojik ve siyasal lideridir. Aynı zamanda en yüksek düzeyde sınıf örgütü biçimidir.

Leninizm ile birlikte işçi sınıfını devrime hazırlayacak, emperyalizmi boğacak, proletarya diktatörlüğünü getirecek ve komünizmi kuracak yeni tip partinin militan, devrimci teorisi, en gelişkin biçimini bulmuştur.

Lenin, *Ne Yapmalı*'da işçi sınıfını utkuya ulaştırabilecek devrimciler örgütünün yapısını çizmiştir. Bu örgüt, devrimci bilimsel teoriyi kılavuz edinen işçi sınıfı partisidir. Oportünistlerin partiyi geniş, birbirinden kopuk yığın örgütleri olarak sınırlamalarına karşın, Lenin, profesyonel devrimcilerden oluşan güçlü, merkezi bir örgütün burjuvaziyi devirip devrimi gerçekleştirebileceğini göstermiştir.

'Parti, sınıfın siyasal bilinçli, ileri kesimidir, onun öncüsüdür. Öncünün gücü sayısının on misli, yüz misli, yüzden de daha fazla mislidir. ...

"Öncü müfrezenin siyasal bilinci ..., onun örgütlenme yeteneğinde somutlanmaktadır." (2)

İdeolojik savaşla örgütlenme içiçedir. Birbirinden bağımsız olarak düşünülemez. Çünkü örgütsel birlik ideolojik birlik üstünde yükselir. Lenin, "devrimci teori olmadan devrimci hareket olamaz" diyor. "Ancak en ileri teoriyle yönlendirilmiş parti öncülük görevini yerine getirebilir"⁽³⁾ diyor.

Parti ideolojik ve örgütsel liderliği ile işçi sınıfını örgütleyip devrimi yapabilir. Yoksa yığınların devrimci çıkışlarının gerisinde kalır, kuyrukçu olur.

Komünist partisi örgütlerinin toplamıdır. Parti üyesi de parti programını kabul eden, keseneğini düzenli ödeyen, parti örgütlerinden birinde aktif çalışan kişidir. Parti, örgütlerinin salt, aritmetik toplamı değil, aynı zamanda karmaşık sistemidir. Parti beş parmak değil, yumruktur.

Komünist partilerinin amaçları, görevleri, örgütlenme biçimleri ve çalışma yöntemleri parti programında ve parti tüzüğünde belirtilir. Programsız parti olamaz. Bu karanlıkta haritasız, pusulasız yürümek demektir, fiilen yok sayılmak demektir. İşlenecek, politik alana sürülecek eylem programı Marksçı-Leninci savaşım ilkelerine göre hazırlanır. Program ne istediğimizi, ne uğruna savaştığımızı açık seçik gösterir. Bu nedenle programın aynı zamanda düz, planlı, kısa ve tekrarlarla çelişkilerden uzak olması gerekir. Yoksa etkinliğini yitirir, pusula olmaktan çıkar. İsteyen istediği yanını alıp sözüne uygun ama özüne uymayan yönlere dalabilir.

miştir. Daha sonra da partilerin Komintern'e giriş koşullarından biri olmuştur.

Demokratik merkezîyetçilik konusunda dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta vardır: Bu ilkeyi biçimsel yorumlamak, özünü yadsıyarak, içini boşaltarak, yalnızca biçimsel yönden yaklaşmak! Bu tehlike, üye yapısı genç ve deneyimsiz *yeniden kurulma süreci* içindeki partiler için özellikle geçerlidir.

Biçimsel anlayış, merkezîyetçilik adına "*bürokratik merkezîyetçilik*" getirir. Lenin, bürokrasiyi şöyle tanımlıyor:

"Bürokrasiden konuşuyorlar... Bürokrasi *işin* çıkarlarının, kişisel çıkarların altına konması demektir. Dikkati *mevkilerde* odaklaştırmak ve işin kendini görmezlikten gelmek demektir."⁽⁴⁾

Demokratik merkezîyetçiliğin bürokratik yönde çarpıtılması ile açık, yoldaşça tartışma, eleştiri ortamı kalkar. Ağızlara kilit vurulur. İdeolojik dinamizm yerine "atılırim" korkusuna dayanan disiplin gelir. Girişimin önü tıkanır. Bürokratik disiplin öyle uç noktalara varabilir ki sonunda evlerden kitaplar toplanabilir, okumak, tartışmak yasaklanabilir. Kitap yoketme, yakma gibi komünizme düşman yöntemler uygulanabilir.

Bu tür davranışlar kendi kariyerist çıkarlarını hareketin çıkarları önüne koyan, kendine güveni olmayan yöneticilerin işidir.

Demokratik merkeziyetçiliğin biçimsel yorumlanmaması, içinin boşaltılmaması için şimdi iki ana yönünü, demokratiklik ve merkeziyetçiliği daha yakından görelim.

Demokratiklik

Demokratik merkeziyetçiliğin birinci ögesi demokratikliklidir. Bunu Lenin, *Ne Yapmalı*'da uzun uzadıya anlatıyor. Demokratikliğin, biçimsel açıdan seçme seçilmeyi ve partinin kamuya açık çalışmasını, kongrelerini, toplantılarını açık yapmasını içerdiğini söylüyor. İlegal çalışan bir partinin bu açılardan demokratik olamayacağını anlatıyor. Baskı ve terör koşullarında, böyle demokratikliğin zararlı bir oyuncak olduğunu vurguluyor.

Lenin, bunların hemen ardından gerçek ve oyuncak demokratiklik diye bir ayırım yapıyor. Devrimciler arasında karşılıklı yoldaşça güveni, yoldaşlığı, gerçek demokratikliğin ölçütleri olarak koyuyor. Yoldaşlığın yüklediği sorumlulukları, yoldaşlık görevlerini yerine getirmeyenlerin devrimci kamuoyunda acımasızca cezalandırılacaklarını belirtiyor. Böylece yaşamı boyunca savunduğu ve uyguladığı gerçek demokratikliğin işleyiş mekanizmasını getiriyor: Açık eleştiri ve tartışma.

Oportünistler, Leninizmin bu çok önemli ilkesini çarpıtıyorlar. "İlegal parti demokratik olamaz"

derken, konspirasyonu örgütsel alandan *ideolojik-siyasal* alana kaydırıyorlar. Hatta örgütsel alanda açılıp saçılıp, kadroları iyice deşifre hale getirip, ideolojik-siyasal alana gelince başlarını örtüveriyorlar, ideolojik tartışmayı yasaklıyorlar. Konspirasyonu oportünizmin incir yaprağına dönüştürüyorlar.

Bugün Türkiye'de demokratiklik ilkesinin biçimsel yönlerinin işleyemeyeceği çok açık bir gerçektir. Ama açık eleştiri ve tartışmanın *her zaman*, her yerde işlemek zorunda olduğu daha da açık bir gerçektir. Nerede açık eleştiri, tartışma konspirasyon kılıfı ardına saklanıyorsa, anlamak gerek, orada bir ideolojik-siyasal "bit yeniği" vardır. Oportünizm vardır. Oportünistler kendi zayıflıkları yüzünden Leninci yayınlara, görüşlere yasak koyarlar. Leninciler ise doğruluğun verdiği güç ve güven ile oportünist görüşleri, tam tersine açığa çıkarırlar. Bu nedenle Lenin, "siyasette doğruluk güçlülüğün, ikiyüzlülük güçsüzlüğün sonucudur"⁽⁵⁾ diyor.

SBKP MK Toplumsal Bilimler Enstitüsü SBKP Tarihi Kürsüsü Başkanı Filatof yoldaş şöyle diyor: "Anti-komünistler, SBKP'yi serbest tartışma ve görüşlerinin ifade edilmesini yasaklayan bir örgüt olarak tanıtırlar"⁽⁶⁾ Oportünistler demokratiklik ilkesini çiğnerken herhalde bu yaygın görüşün etkisinde kalıyorlar.

Leninci parti öğretisinin demokratiklik ilkesi tartışma hakkını gerektirir. Tartışma hakkı da eleştiri hakkını gerektirir. Eleştiri, parti içi demokrasi-

nin özüdür, ruhudur, herşeyidir ve parti içi demokrasi ancak eleştiri-özeleştirilme temelinde gelişebilir. Eleştiri ve özeleştirilme, devrimci parti için can alıcı önem taşır ve partinin işçi sınıfı ve tüm emekçi halkın lideri olarak ideolojik ve örgütsel sağlamlaşmasında çok büyük yer kapsar.

"Geçmişte devrimci partiler zayıf yönlerini tartışmaktan korktukları ve kendilerini çok beğendikleri için felâkete uğradılar."(7)

Parti üyesi temel örgüt toplantılarında, konferans ve kongrelerde, parti yayınlarında, parti politikasına ve pratik çalışmalara ilişkin sorunları özgürce tartışmalıdır. Bütün konularda fikirlerini serbestçe söylemelidir. Bulduğu konum ne olursa olsun her komünist eleştirebilme, öneride bulunma, görüşlerini dile getirme hakkına sahiptir.

Lenin şöyle demektedir:

"Bir üye merkez organlarının bileşiminde herhangi bir değişiklik dışında partide görüşlerini savunabilir ve savunmalıdır"(8)

SBKP'nin tarihine bakacak olursak en katı merkezîyetçiliğin uygulandığı iç savaş (1918-1920) ve Büyük Anayurt Savaşı (1941-1945) yıllarında bile demokratiklik ilkesinin gözden kaçırılmadığını görürüz.

Canlı bir örnek verelim. Büyük Anayurt Savaşı'ndan sonra SBKP MK girişimiyle teorik konularda geniş tartışmalar açılıyor. 1950 yılında da sıra "Dil" konusuna geliyor. "yeni doktrin" adı altında anti-

Marksist görüş dil eğitimine egemen olmuş. Bu teoriyi kuran uzmanlar da astığı astık, kestiği kestik imiş. Pravda bu konuda resmi açık tartışma açıyor. Uzmanlar, militanlar ve işçiler bu konuyu tartışmaya başlıyorlar. Stalin "uzmanları" dil konusuna anti-Marksist yanaşmalarından dolayı ve bu konuyu eleştiriye kapattıkları için Pravda'da eleştiriyor. Açık tartışmaya girerek saldırıyor, teorilerini çürütüyor. Dil konusuna bu şekilde yaşanmanın Marksizm ile bağdaşmadığını teorik olarak kanıtlıyor. Bunun üzerine çeşitli görüşlerde mektuplar gelmeye başlıyor. Stalin'in görüşlerini destekleyenler de, desteklemeyen, eleştirenler de var. Stalin hepsini gene açık olarak yanıtlıyor, doğru görüşleri ikna yoluyla kabul ettirirken, şöyle de bir ders veriyor: "Genel olarak, eleştiri özgürlüğü, fikirlerin savaşı olmadan hiçbir bilimin gelişemeyeceği ve serpilemeyeceği bilinmelidir."⁽⁹⁾

Demokratiklikten söz ederken bazı noktaları ayrıca vurgulamak gerekir. Demokratiklik çoğunluğun doğru konumda oluşmasını sağlayan bir mekanizma olmalıdır. Bunun için partinin bilgilenme ve enformasyon kanalları *düzgün*, doğru çalışmalıdır. Çoğunluk suyun başını tutanların manipülasyonu sonucunda ortaya çıkmamalıdır. (Suyun başını tutanların isteklerine uygun çoğunluk sağlamalarını engelleyebilme ancak açık tartışma ile olur. Bütün üyelerin parti içi bilgilerden, gelişmelerden eksiksiz haberdar olması gerekmektedir. Enformasyonun doğruluğunu tartmak, araştırmak görevdir. Yoksa

çarpıtılmış bilgilerle dolar insan.)

Oportünistlerin tipik özelliği, oluşmasını istedikleri kaniya uygun enformasyon yaymaktır. Özellikle illegal koşullarda, konspirasyon buna kolayca kılıf olabilir.

Sonra, tartışma ve eleştiri özgürlüğü de sınırsız değildir. Marksizm-Leninizmin ilkeleri ve parti programı tartışmanın, eleştirinin bir sınırırır.

Komünist partisinde Leninizm ve program doğrultusunda, güncel sorunlara ilişkin ısrarlı tartışmaya ve eleştiriye yer vardır ama sınıf savaşımı için zaman kaybı olacak boş zevzekliğe yer yoktur. Kimden ve hangi kuruldandır gelirse gelsin, ilk başta bu tür zevzekliklere bile, *zevzeklik olduğunu sergilemek* için hak tanırır. Ama bir kez bu sergileme yapıldıktan sonra bu yolda eleştiri de, tartışma da bıçak gibi kesilir. İsrar edenler partiden atılır. Herşeyde olduğu gibi sınıf savaşımının çıkarı bunda da ana ölçüttür.

En önemlisi, tartışmanın, eleştirinin biçimidir. Eleştiri, parti yaşamının vazgeçilmez kuralıdır. İlkeli eleştiri-özeleştiri, eksikliklerin zamanında saptanmasını ve giderilmesini sağlar. Bunun için de açık tartışma gereklidir.

Açıklık, eleştirinin, tartışmanın can alıcı koşuludur. Açıklık, her açıdan, hem öz, hem işin sınırları açısından doğruluğun güvencesidir. Kapı ardlarında tartışmalar, eleştiriler işe yaramaz. Parti içi tartışmalar, eleştiriler hem parti üyelerinin, hem işçi sınıfının, yığınların önünde yürütülür. Bu işleyiş

hem üyeler, hem yığınlar için başlı başına bir bilinç kaynağı, bir örnektir. Parti yığınların önünde yürür, onların önünde tiyatro oynamaz, rol yapmaz.

Öportünistler, özellikle ortacılar, herşeyi "kabul lenirler". Eleştiri ve özeleştiriye de silip atamazlar. Hatta açık tartışmadan bile söz ederler. Ama özellikle illegal koşullar varsa, "ne yazık ki" derler, "açık tartışma uygulanamıyor". O zaman sormak gerekir: Bolşevikler devrim öncesi 15 yılın acaba kaç ayını legal sayılabilecek koşullarda geçirmişlerdir? Çarlığın en ağır zulmü altında bile tüm sorunları, örgütlenmeyi açığa çıkarmayacak biçimde ama açık tartışmamışlar mıdır? Lenin'in yapıtlarının çoğu yayınlanmış açık eleştiri, tartışma değil midir? Tartışmada açıklık konspirasyon ile gölge lenemez.

Açıklık yanısıra, eleştirinin, tartışmanın ilkesel bir temelde olması da gerekliliktir. Tartışmalar kişilikler üzerine değil, fikirler üzerinde olmalıdır. Onurlu yöntem budur. İlkeli eleştiri budur. Komünistler arasında verimli ve ciddi ilişkiler bu temel üzerinde kurulur.

Gerçeklik eleştirinin temelidir. Eleştirinin eğitici ve itici etkisi gerçekliğe bağlıdır, fikirleri tartışıyor, yanlış görüşleri eleştiriyor olmasına bağlıdır.

Gerçek demokratikliğin özü olan eleştiri ve tartışmanın açık ve onurlu yürümesi öylesine önemlidir ki buna ilerde ayrı bir bölüm ayırdık. Şimdi merkeziyetçiliğe gelelim.

Merkeziyetçilik

Demokratik merkeziyetçilik ilkesinin öteki ögesi merkeziyetçiliktir.

Partinin tek programı, tek tüzüğü vardır. Merkeziyetçilik, açık tartışmayla oluşmuş, çoğunluğu temsil eden, tek merkezden yönetim demektir.

Parti örgütlenmesi, döneme ve özgül koşullara göre değişen oranlarda merkezidir. İlegal koşullarda merkeziyetçilik çok ağır basar. Legal durumlarda parti içi demokrasi her yönüyle daha kolay işler. Ama parti her zaman merkeziyetçidir, öyle olmalıdır. Özellikle Batı Avrupa'da oportünistler legal çalışmayı merkeziyetçiliğin karşısına koyarlar. Böylece liberal bir "demokrasi" anlayışı çıkar. Demokrasi adına başı bozukluk savunulur.

Proletaryanın Leninci partisinde ayrı düşünen, ayrı fikri savunan yoldaşlar olabilir ama eylemde başı bozukluk olamaz. Merkeziyetçilik *komünist eylemlerin* merkeziliğidir. Güçlü bir liderliğin kurulması demektir. Savaşa hazır, değişen koşullara kolayca uyabilen savaşkan liderlik demektir. Bu liderlik haydi dedi mi, koca bir örgütün hep birlikte ileri atılabilmesi demektir.

Klikçilik tarihte hep oportünistlerle bağlı olmuştur. Bolşevikler kongrede yönetime gelince Menşevikler merkezi boykot etmişlerdir. Dar gurup

çıkarları temelinde kapris yapmışlardır. Plehanof gibi ilkesizler yüzünden dolaplarla yönetimi ele geçirmişlerdir. Yönetimi ele geçirince de Bolşevizme yaşam hakkı bile tanımaya yanaşmamışlardır. Lenin'in kitaplarını yasaklamışlar, Bolşevik örgütlere karşı ava çıkmışlardır. Partiyi batağa götürmüşlerdir.

Bu durumda Bolşevizm doğruları savunabilmek, partiyi bataktan çıkarabilmek için en başta yaşayabilmek sorunuyla karşılaşmıştır. Bu nedenle iç örgütlenmeye gitmiştir. Ama Bolşevizmi yine de klik olmaktan ayıran, bu iç örgütlenmenin dar gurup çıkarları, koltuk kavgası temelinde değil, parti ruhu ve işçi sınıfının, devrimin çıkarları temelinde olmasıdır. Bolşevikleri, böyle bir temelde de olsa, iç örgütlenmeye iten oportünistler olduğundan sorumluluk yine onların sırtındadır. Asıl klikçi onlardır. Bir farkla ki, onlar kendi klikçilikleri için merkezi kullanmışlardır. "Yönetici" klik olmuşlardır, gerçek parti bir süre muhalefette kalmıştır.

Nasıl demokratikliğin sınırı Marksizm-Leninizmin ilkeleri ve parti programıysa, merkeziyetçiliğin de sınırları aynıdır. Partide, nasıl "tartışma özgürlüğü" adına gereksiz zevzekliğe yer yoksa, merkeziyetçilik adına da partiyi özel çiftliğe döndürmeye yer yoktur.

Yönetim partiyi istediği gibi, ben istediğimi yaparım düşüncesiyle kullanamaz. "Hoşuma gitmeyen görüşlere, kişilere yer yoktur" ölçüt olamaz. Yönetimin karar almadaki ölçütü "doğru-yanlış"

değerlendirmesi olmalıdır. Merkezîyetçilik "herşey benim" demek değildir. Hele hele "Tüzük benim" demek hiç değildir. Değerlendirmeler ön yargılı değil, kariyer hesabına göre değil, nesnel olmalıdır.

Partide gerçek demokrasinin olmaması merkezîyetçiliği keyfileştirir. Aynı şekilde merkezîyetçiliğin sağlam olmadığı bir partide gerçek demokrasi işlemez, liberalizm alır başını gider, ayran deliye kalır.

İşte bunlarla bağlı olarak demokratik merkezîyetçilik tek bir bütündür. Açık tartışma ve eleştiri merkezîyetçiliğin ilkesizleşmesini, yozlaşmasını, Leninizme dayalı bir merkezîyetçilik de tartışmanın zevzekleşmesini engeller. Bu öz her koşul için geçerlidir.

"Lenin'in söyledikleri doğrudur ama 'illegal koşullar'da bunlar uygulanamayabilir" demek Lenin'i kendi keyfine göre çarpıtmak olur. En illegal durumda da Lenin'in getirdikleri, bu öz geçerlidir.

Demokratik merkezîyetçilik ve disiplin

Ocak 1977 tarihli Atılım'da Lenin'in şu sözleri aktarılıyordu:

"İlkesel olarak biz disiplinin önemi ve işçi partisinde disiplinin anlamı üzerinde görüşlerimizi defalarca belirttik. *Eylem birliği*,

tartışma ve eleştiri özgürlüğü — işte bizim tanımlamamız. İlerici sınıfın demokratik partisine ancak böylesi bir disiplin yaraşır. İşçi sınıfının gücü örgüttür. Proletarya yığını örgütsüz hiçbir şey değildir. O, örgütlenirse herşeydir. Örgütlülük, eylem birliği pratikte birlikte hareket etmek demektir' (c.14, s.125-126)."⁽¹⁰⁾ (abç) ,

Buradan da çok iyi anlaşıldığı gibi, disiplin yalnızca merkezîyetçiliğin bir ögesi değildir. Demokratikliğin de ögesidir. Kısacası, demokratik merkezîyetçiliğin ürünüdür. Başka bir deyişle, eylem kararına uymak kadar, oportünist yanlışları açıkça eleştirmek de *dışıplın* gereğidir.

Bir Adım İleri, İki Adım Geri ve *İki Taktik*'i Lenin oportünist yönetimi eleştirmek için yazmıştır. Menşeviklerin hatalarını gözler önüne sermek için yazmıştır. Leninci disiplin budur.

Yine Lenin şöyle diyor:

"...çelik disiplin proletaryanın utkusu için gereklidir... Proletaryanın devrimci partisinde disiplin nasıl sağlanır, nasıl denetlenir, nasıl güçlendirilir? Birincisi, proletaryanın öncüsünün sınıf bilinci, kendini devrime adanmışlığı, gücü, özverisi ve kahramanlığı ile, ikincisi en geniş emekçi yığınlarıyla, herşeyden

önce proletarya ile *ama aynı zamanda* emekçi yığınların *proleter olmayan* kesimleriyle bağlanma, onlarla en yakın bağları koruma, hatta bir dereceye kadar kaynaşma yeteneğiyle, üçüncüsü bu öncü tarafından yürütülen siyasetin doğruluğu, siyasal strateji ve taktiklerin doğruluğu, geniş yığınların bunların doğruluğuna *kişisel deneyimleriyle* inanmaları koşuluyla. Bütün bu koşullar olmadan bir devrimci partiyi, gerçekten burjuvaziye devirip, bütün toplumu değiştirme göreviyle yüklü ileri sınıfın partisi yapabilecek disiplin sağlanamaz. Bütün bu koşullar olmadan, disiplini yerleştiren bütün çabalar kaçınılmaz olarak düz düşecek ve palyoçuluk ve lâf salatası ile bitecektir. Öte yandan bu koşullar bir anda doğmazlar. Zor kazanılan deneyim ve uzun uğraşlar sonucu yaratılmışlardır. Yaratılmaları doğru devrimci teori ile kolaylaştırılmıştır.'⁽¹¹⁾

Lenin, disiplin sorununu her zaman doğru bilinçle, yığınlarla bağ ile, doğru siyasetle birlikte ele alıyor. Leninci disiplin anlayışı doğruların, hem de yığınların önünde ortaya çıkma dinamiğini tıkamıyor.

Komünist partisi kendi öncülüğünü en başta uyguladığı doğru siyaset ile kabul ettirir. Partinin her konuda siyasal tutumu açık olmalıdır. Bulanıklığa, kavram kargaşasına, kuyrukçu siyasete yer yoktur. Zaten kuyrukçu bir hareket kişiliksiz bir adama benzer. Böyle bir adamın arkasından da dar zamanlarda kimse yürümez. Yığınlar, emekçiler herşeyden önce komünist partisinin öncülüğünü somutta görmek isterler. Komünist partisinin siyaseti doğru olmazsa emekçi yığınlarla bağ kurulamaz.

Öte yanda, yığınlardan soyutlanmış bir partinin sınıf bilincinin, devrimci kararlılığının içi boş kalır. Sınıf bilincine dayanmayan bir disiplin de üstünün önünde düğme iliklemeye varır. Kişisel çekişmeler, küçük hesaplar genelin çıkarının yerini alır.

Leninci disiplin, devrimci ilkeleri, teoriyi hayata geçirmek için bir araçtır, yoksa disiplin için ilkeler yaratmak değildir.

Lenin nelerin disiplinsizlik olduğunu şöyle açıklıyor:

"...Merkez Komitesi'nin görüşüne göre, tüm parti üyelerine merkez organları eleştirmek ve onlara saldırı yapmak için olabilen en geniş özgürlüğü tanımak temeldir. Merkez Komitesi böyle saldırılarda kötü birşey görmez, yeter ki bu saldırılara boykot, olumlu çalışmadan uzak durma, ya da parasal kaynakların kesilmesi eşlik etmesin".⁽¹²⁾

Oportünistler için ise "disiplin" yerine ve zamanına göre, ya büyük bir yükür (disiplini koyan kendileri değilse) ya da doğruları gizlemek için bir paravanadır. Ve böyle bir "disiplin" anlayışı içinde her türlü yöntem de vardır. Bir kitabın içeriğine ideolojik yanıt vermekten aciz olduğu için okunmasını yasaklamak. Okuyup, doğru diyen çıkarsa moral ve her türlü çullanmayı uygulamak vb.... Oportünist disiplinin mantığı "senin görüşlerini beğenmiyorum, seni cezalandırıyorum"dur. Doğruluk, yanlışlık diye bir kaygu yoktur. Bu tür disiplin partiyi özel mülkiyete çevirir. Buna karşı savaş Leninci disiplin açısından zorunlu bir görevdir.

Bürokratik merkezîyetçiliğe karşı uyanık olmak gerekir. Oportünistler disiplini merkezîyetçilikle özdeşirirler. Disiplini kaba merkezîyetçiliğe indirgerler. Böylece disiplinin ideolojik özünü boşaltırlar.

Oportünist disiplin anlayışının en güzel örneği Martof'dur. Lenin'in parti oluşturma çabaları sonucu 1903'de toplanan RSDİP'nin 2. Kongresi'nden önce Martof, "Birleşik bir parti içinde zorunlu guruplaşmalara izin verilemez"⁽¹³⁾ diye yazıyor. Menşevik Martof kongreden sonra azınlıkta kalınca yönetim organlarının kişisel bileşimini beğenmediği için merkezi organlara ve merkezîyetçiliğe saldırıya başlıyor. Lenin'i bürokrat, otokrat diye suçluyor, gurupçuluğu savunmaya geçiyor.

Daha ilginç bir örnek. Menşevikler parti yönetimini ele geçirince, açık tartışmayı önlemekle kal-

mamış, Lenin'in yazılarına *sansür* koymuşlar, kitaplarını (örneğin *Bir Adım İleri, İki Adım Geri*'yi) *yasaklamışlardır*. 1904 temmuz deklarasyonu ile Lenin'in yazılarının Merkez Komitesi onayından geçmesi gerektiği kararı almışlardır. Yazılarını *Iskra*'da *yayınlamamışlardır*. Lenin ve Bolşevikler ise tam tersine davranmışlardır.

Parti içinde açık fikir savaşımı hem devrimci teorinin arılığını korumanın, hem de eylem birliğinin doğru temelde olmasının güvencesidir. Bolşevikler bu güvenceyi sonuna dek kullandıkları için, tüm oportünist görüşleri yine yine devrimi utkuya götürebilmişlerdir. İşte Bolşeviklerin çelik disiplini budur.

İşte Leninci disiplin

Parti disiplininden ne anlaşılması gerektiği konusunda aslında çok söze yer yok. Lenin, bunu örneğiyle birlikte açıklıyor. Ve bu konuda da Bolşevizm ve Menşevizm, net çizgileriyle ayrılıyor.

Yıl 1906. Rusya'da burjuva demokratik devrimi ilk zamanki ateşini yitirmiş, gerici yıllarına doğru bir gidiş var. RSDİP 4. Kongresi'ni yapmış, ancak Menşevikler yönetime gelmişler. Parti içinde kıran kırana savaş sürüyor.

Bu durumda RSDİP Merkez Komitesi bir genelge yayınlar:

"Çeşitli parti örgütleri, *parti kongresi kararlarının hangi sınırlar içinde eleştirilebileceğine* ilişkin soru yöneltmişlerdir. Merkez Komitesi, Rus proletaryasının çıkarlarının, RSDİP'nin taktiklerinde her zaman, olabilecek en yüksek birliği gerektirdiğini ve partinin *siyasal çalışmalarında bu birliğin* bugün her zamankinden daha fazla gerekli olduğunu dikkate alarak şu karara varmıştır:

"1. Parti basınında ve parti toplantılarında, kendi kişisel kanılarını dile getirmesi ve kişisel fikirlerini savunması için herkese *tam özgürlük* tanınmalıdır.

"2. Herkese açık siyasal toplantılarda parti üyeleri kongre kararlarına ters düşen *ajitasyon* yapmaktan kaçınmalıdırlar.

"3. Böyle toplantılarda hiçbir parti üyesi *kongre kararlarına ters düşen eylem çağırısı* yapmamalı, ya da kongre kararlarıyla uyumsuz kararlar önermemelidir."(14)

Menşevik MK'nın kararı açık. Eleştiriyi boğmak, kısırlaştırmak. Eleştiriyi, eylemde birliği bozuyor diye disiplinsizlikle suçlama, partiyi satıyorsun diye veryansın etmek.

Lenin, bu kararlara karşı çıkıyor. Böyle bir önemli genelge yayınlamadan parti yayın organında ve parti içinde geniş olarak tartışmak gerektiğini ve bütün herkesin bu konuda düşüncesini söylemesi gerektiğini vurguluyor. Oportünistlerin örgüt anlayışını iyice açığa çıkararak şöyle eleştiriyor:

"Bu kararın içeriğine bakınca bazı garip noktalar görüyoruz. Karar diyor ki, 'parti toplantılarında' kişisel görüşlerin dile getirilmesi ve eleştiri (1. madde için) 'tam özgürlük' tanınacaktır, ama 'açık toplantılarda' (2. madde) 'hiçbir parti üyesi kongre kararlarına ters düşen eylem çağrısı yapmamalıdır'. Oysa bakın bundan ne çıkıyor: Parti toplantılarında, parti üyelerinin kongre kararlarına ters düşen eylem çağrısına *hakkı vardır*, açık toplantılarda ise onlara 'kişisel görüşlerini dile getirmek için tam özgürlük tanınmaz'!!

"Kararı kaleme alanların, parti içinde *eleştiri özgürlüğüyle* partinin *eylem birliği* arasındaki ilişki üzerinde tamamen yanlış bir anlayışları vardır. Parti programının *ilkelerinin* sınırları içinde eleştiri yalnızca parti toplantılarında değil, yığına açık toplantılarda da

özgür ... olmalıdır. Böyle eleştiri, ya da böyle 'ajitasyon' (çünkü eleştiri ajitasyondan ayrılmaz) yasaklanmaz. Partinin siyasal eylemi birlik içinde olmalıdır. Ne açık yığın toplantılarında, ne parti toplantılarında, ne de parti basınında belli eylemlerde birliği bozucu hiçbir (çağrıya) hoşgörü gösterilemez.

"Apaçık ki, Merkez Komitesi eleştiri özgürlüğünü yanlış ve çok dar, eylemde birliği ise yanlış ve çok geniş tanımlıyor.

"Bir örnek alalım. Kongre partinin Duma seçimlerine katılmasına karar verdi. Seçimlere katılma çok belli bir eylemdir. Seçimler sırasında (örneğin bugün Bakü'de olduğu gibi) partinin hiçbir üyesinin, *hiçbir yerde*, halkı *oy kullanmamaya* çağırma hakkı yoktur. Ne de seçimlere katılma kararının 'eleştirisine' bu dönem boyunca hoşgörü gösterilebilir, çünkü gerçekten seçim kampanyasının başarısını zedeler. Ancak, seçimler duyurulmadan *önce*, seçime katılma kararını *her yerde eleştirmeye* parti üyelerinin tam bir hakkı var-

dır. Doğal olarak, bu ilkenin pratikte uygulanması bazen uyuşmazlıklara ve yanlış anlamalara yol açacaktır. Ama tüm uyuşmazlıklar ve yanlış anlamalar yalnızca bu ilke temelinde partinin onuruna yaraşır bir biçimde çözümlenebilir. Oysa Merkez Komitesi'nin kararı, çözümsüz bir durum yaratıyor.

'Merkez Komitesi'nin kararı öz olarak yanlıştır ve *parti tüzüğüne ters düşmektedir*. Demokratik merkezîyetçilik ve yerel parti örgütlerinde otonomi ilkesi, belli bir eylemde birliği bozmadığı sürece, genel ve tam eleştiri özgürlüğü anlamına gelir. Bu partinin karar verdiği bir eylemde birliği bozan ya da güçleştiren tüm eleştiri dışında bırakır."⁽¹⁵⁾

Lenin'in bu örneği hiçbir çarpıtmaya yer bırakmayacak denli açıktır. Birincisi, *parti programına*, ikincisi, günü, saati, yeri belli somut bir *eylem kararına* ters düşmeyen görüşleri açıkça savunmanın disiplinsizlik olmadığını Lenin böyle belgeliyor. Bu belge, "eylem birliği" diye bir sözü kulaktan duyma kapıp da "eylemlerinde hareket birliğine temel oluşturan politika" diye yorumlanmaya

kapıları kapatıyor. İlkesel tutumları çarpıtmamak gerektiğini bir kez daha hatırlatıyor. Biz de hatırlatırız!

II. Eylemde birlik

Leninci “*eylem birliği*” kavramı ne anlama gelmektedir? Bunu biraz daha açmaya çalışalım.

• Bir eyleme girmeden önce yönetimin, siyasetin saptanmasında tabanın görüşlerini alması gerekir. Karar alınıncaya kadar olanaklar elverdiği ölçüde her militanın tartışmaya katılmaya, kararın oluşmasına katkı yapmaya, varsa eleştirilerini getirmeye hakkı vardır. Karar alındıktan sonra eylem bitene kadar bütün herkesin görevi o kararın tam olarak uygulanmasına çalışmaktır. Eylem bittikten sonra hâlâ kararın doğruluğuna ikna olmamışsa üyenin eleştirisini yineleme hem hakkı, hem de görevidir.

Örneğın, bir demokratik kitle örgütünün kongresi yaklaşıyor. Kongrede uygulanacak siyasetin saptanması illegal koşulların elverdiği ölçüde bütün militanların katkısına açık olmalıdır.

Diyelim ki, bazı yoldaşların eleştirisine karşın bir karar alındı. Karar kongrede ilkesiz bir siyaset ile militanları TİP gibi tabansız küçük burjuva sosyalistlerinin peşine taktı. Ve de CHP'ye hoşgö-

rünmek sevdası ile kongrede siyasal etkinliği kura-
madı. Sonuçta kongre yanlış bağlaşıklık siyaseti ve
ilkesizlik nedeniyle kaybedildi.

Alınan bu kararın uygulanması sırasında hiçbir
militan ne kendi parti örgütünün toplantısında, hü-
resinde, ne de parti dışı herhangi bir yerde eylem
birliğini bozucu eleştiri yönelmez. "Üç tane
TİP'li ile işbirliği yapmayalım" diyemez. Alınan
kararın gerçekleşmesi için olanca gücü ile çalışır.
Ancak kongre bittikten sonra, somut eylem sona
erdikten sonra, kongre kazanılsa dahi bu alınan ka-
rarın yanlışlığını tekrar gözler önüne koymak,
eleştirmek hakkıdır, görevidir.

Başta karara karşı çıkmış yoldaşlar kararın
yanlışlığını tekrar vurgulayarak eleştiri yaptıkların-
da disiplinsizlikle suçlanamazlar. Eylem birliği
baltalanıyor safsatası ile karardan önce ve eylemden
sonra yapılacak açık eleştirilerin önü tıkanamaz.
Disiplinsizlikle suçlanamaz. Böylesi bir tavır partinin
gelişmesinin önünü tıkar.

Parti yönetimi, gelen eleştirilere açık Marksist-
Leninist temelde yanıt vermek zorundadır.

Başka bir örnek daha verelim. Diyelim merkez
komitesi faşist saldırıya karşı can güvenliğini koru-
mak için savunma komiteleri kurma kararı aldı.
Bu karar taban tarafından da desteklendi. Fakat
aradan biraz zaman geçince, önde gelen bazı yoldaş-
lar kararın uygulanmasını bir kenara bırakarak bu
fikri savunulara serüvenci, goşist suçlamasını ge-
tirdiler. Şimdi merkez komitesi bir karar almıştır.

Demek ki bu kararı hayata geçirmekle yükümlüdür, tersini yapmak ve bunun hayata geçmesini savunanları serüvencilikle suçlamak, eylem birliğini bölmek demektir. Keyfi yönetim demektir. Disiplin suçu işlemek demektir.

III. Açık ideolojik savaşım, ideolojik ve örgütsel birliğin tek güvencesidir

Parti içi açık siyasal ideolojik savaşım, Leninci örgüt anlayışının temel bir ögesiştir, gözbebeği gibi korunacak bir parti normudur. Partinin birliği ancak bu ilke ile sağlanır.

Birlik- ne anlıyoruz ?

Devrimci savaşlar için, işçi sınıfının utkusu için proletaryanın somut örgütsel birlikle sağlamlaştırılmış Marksçı-Leninci ilkeler temeli üzerindeki *ideolojik birliğini* kurması gerekir. Açık ideolojik savaşım bunun için gereklidir. Lenin, yaşamı boyunca bu ilkeyi uygulamıştır. Daha 1900'de 'Ekonomistler'e karşı verdiği savaşta şöyle diyor:

"Savaşım olmadan sapla samanı ayırmak olmaz ve sapla samanın ayrılması olmadan ne başarılı bir ilerleme, ne de *kalıcı bir birlik*

olabilir. ...

"...Açık ve içten bir savaşım, birliğin restore edilmesi için gerekli temel şartlardan biridir.

"Evet, restore eden! Bu tür, bize yoldaşlarımızdan 'Ekonomik' dökümanları gizli bir hastalıkmiş gibi saklatan, *bizi sosyal demokrat (komünist—C.S.) kılığında nelerin propagandasının yapılmakta olduğunu açığa vuran bildirilerin yayınlanmasına kızdıran 'birlik' beş para etmez. Bu tür 'birlik' yapmaktır, yalnızca hastalığı kötüleştirmektedir ve zararlı, kronik bir şekilde girdiğini varsayılmaktadır. Açık, içten ve dürüst savaşım bu hastalığı yenecektir ve gerçekten birleşmiş, dinç ve güçlü sosyal demokrat (komünist—C.S.) hareket yaratacaktır.*"(16)

Samanla sapı iyice ayırmadan, ayrılıkları ortaya döküp üzerinde tartışmadan birlik sağlanamaz. Çünkü ufacık noktalardan kaynaklanan görüş ayrılıkları tartışılıp doğru yola akıtılmazsa bırakılır, dallanır, budaklanırsa sonunda 'birlik' hepten yok olur. Kendi başına buyruk gurupçuklar ortaya çıkar. Böyle gurupçuklar tabanda da, yönetimde de olabilir ama nerede olursa olsun zararlıdır, yıkıcıdır.

Hele hele Leninizm adına çıkıp ta kuyrukçuluk yapıyorsa, bunu sergilemek her komünistin görevidir. Bu sergilemeye "birlik" dağılacak yaygarası ile karşı çıkılıyor ve kızılıyorsa bu ilkesizliktir. Bu tür birlik kuma yazılmış birliktir, yok olup gidecektir. Böyle bir birlik disiplinle bağdaşmaz. Kuru, mekanik yöntemlerle içi boş disiplinle partinin ideolojik ve örgütsel birliği sağlanamaz.

Disiplin hem partinin ideolojik-örgütsel birliği temelinde yükselir, hem de bu temelin sürekliliğini, sağlamlığını sağlayan bir araçtır. Parti birliği, ya da "disiplin" adına açık fikir tartışmasını kısıtlamak örgütü ideolojiden koparmaya, örgüt değirmeninin suyunu kurutmaya varır. Sonunda örgüt birliğini de eylem birliğini de yer. Partinin etkinliğini azaltacak olan, açık fikir savaşımı değil, yanlışlara boğulması, doğruları bulma kanallarının tıkanmasıdır. Kanalların temizlenmesi, engellerin parçalanıp, doğruların bulunması her militanın görevidir. Bolşevikler bunu yapmışlar, örgütü oportünizmden bu yolla temizlemişlerdir.

Lenin bu ilkeleri yalnız kendisi uygulamamış, aynı zamanda bütün dünya komünist hareketine de uygulatmaya çalışmış. Demokratik merkezîyetçilik ilkesinin içeriğini boşaltmak, kuru disiplin uygulamak, tartışmaya kilit vurmamak parti içinde gurupların oluşmasına neden olur. Parti birliğinin zedelenmesine yol açar. Lenin, bu tehlike için şunu öneriyor:

"Çabuk ve belirli bir tedavi için

ne yapmak gerekmektedir? *Bütün parti üyeleri sakın ve ayrıntılı olarak, a) Ayrılıkların özünü ve b) Parti içi savaşımın gelişmesini öğrenmelidirler. İkisini de öğrenmelidirler, çünkü anlaşmazlıkların özü savaşım sürecinde açığa çıkar, billurlaşır ve belirlenir (ve sık sık da dönüşür) ... İkisi de öğrenilmelidir ve tam anlamıyla doğrulanabilen, en kesin, basılı belgeler istenmelidir. Ancak umutsuz bir aptal sözlü bildirilere inanır. Eğer belge yoksa, her iki taraftan ya da çeşitli taraflardan tanıklar sorguya çekilmeli ve çekişme tanıkların önünde yer almalıdır.*"(17)

Lenin sorunu bu kadar açık koyuyor. Parti içi savaşımı öğrenmek bütün parti üyelerinin en doğal hakkıdır. Parti üyesi en ince ayrıntıyı öğrenmek, fikir anlaşmazlıklarını enine boyuna bilmek ve bu konuda görüşünü söylemek zorundadır. Yoksa parti üyeliği sıfatını boşuna kullanıyor demektir. Parti ile bir ilişkisi yok demektir.

Bugün bu koşullar değişmiş değildir. Bugün sınıf savaşımının komünist partisinin kapısında kaldığını, parti içine yansımayacağını düşünmek boş hayalciliktir. Yöneticilerin bir bildiği vardır demek, herşeye gözü kapalı yanaşmak toyluktur. Lenin zamanında da Rusya işçi sınıfının partisi RSDİP idi. Bütün dünyada

da işçi sınıfı partisi olarak bilinen partiler II. Enternasyonal'e bağlı sosyal demokrat partilerdi. İşte Bolşevizm uluslararası sosyal demokrat hareket içinde oportünizme karşı savaşta doğan "devrimci Marksizm"di. Lenin'in yolundan yürüyen devrimcilerin görevi de Lenin'in yaptığı gibi hareket içinde beliren oportünist görüşlere karşı ödünsüz savaşmaktır. Bunu yapamıyorsa işçi sınıfına karşı komünist sorumluluğunu yerine getirmiyor demektir. Lenin parti içi savaşında azınlıkta da olsa, yönetimde de olsa aynı ilkeleri savunagelmıştır. Lenin ve Stalin, her çeşit yalanın tersine, devrimden sonra parti içi açık ideolojik tartışmayı en geniş şekilde uygulamışlar, ortaya çıkan yanlış fikirleri önce ideolojik olarak çürütmüşlerdir.

Devrimden önce parti içinde oportünizme karşı verilen açık savaşım işçi sınıfını devrime, devrimden sonra da Sovyetler Birliği'nde sosyalizmi utkuya götürmüştür. Açık ideolojik savaşım olmadan oportünizmin çanına ot tıkanamaz. Oportünizme karşı sessiz kalmak Leninci anlamda disiplinsizlik demektir.

Yine biraz gerilere gidelim. 1904'lerde Rusya'da devrimci durum yaşanıyordu. Menşeviklerin yaptıkları partiyi geri çekmek, burjuvazinin kuyruğuna takmaktı. Bolşevik örgütler bu durumda parti örgütlerine bir çağrı yaparak partinin kendisini toparlaması gerektiğini vurgulamışlardır:

"...Birlik içinde bir parti örgütü, tutarlı bir devrimci Marksist çizgi, yıkıcı, olumlu çalışmayı engelleyici bir duruma gelmesini önleyebil-

mek için partideki iç savaşımın temiz ve onurlu sınırlar içinde tutulması — bunlar, tüm Rusya işçi sınıfı hareketinin ivedi istemleridir...

"Bu amaca yönelik ilk adım, kanımızca, partimizdeki çeşitli guruplar, eğilimler ve farklı tonlar arasındaki ilişkilerde tam berraklığı, içtenliği ve açık konuşmayı yerleştirmektir."(18)

Bir ideolojik eğilim ortaya çıktığında ona karşı açık savaşım verilmesi gerekir. Rengini belli etmeye çalışıyorsa bile, maskesini indirmek, onu berraklaştırmak gerekir. Tohumsa, tohumken ezmek gerekir. Kapalı kapılar arkasında fikir savaşımı olmaz, olsa olsa koltuk çekişmesi olur, karalamalar olur. Bu tür işleyiş yığınların, militanların moralini bozar, partinin etkinliğini sarsar. Yığınları hareketten soğutur. Parti ile yığının bağları kopmaya başlar.

Devam edelim. Rusya'da devrimci durumun daha da olgunlaşması ve partinin düştüğü durumun daha da kötüleşmesi üzerine Bolşevikler kongre çağrısı yaptılar.

Menşevikler, ne kongre, ne çağrı dinlediler. "Leninizme karşı isyan bayrağı açtılar."(19) Bu isyan üzerine Lenin şöyle diyor:

"Gerici öğelere karşı ilerici öğeler isyan ediyorsa, isyan *çok güzel*

birşeydir. Devrimci kanat, oportünist kanada karşı isyan ederse, bu ıyı birşeydir. Oportünist kanat, devrimci kanada karşı isyan ederse, bu *kötü* bir iştir."⁽²⁰⁾

Menşeviklerin dolaplarla yönetimi ele geçirmele-ri, ideolojik önderliğe el koymaları üzerine devrimci bir işçi Lenin'e mektup yazarak oportünistlere karşı başkaldırmanın devrimcilik görevi olduğunu vurguluyor:

"Oportünistlerin, ... ideolojik li-derliği almalarına izin verebilir mi-yiz? Eğer böyle birşey olursa, biz ... bunu kabul edecek miyiz? Ha-yır, bizim görevimiz bu üstünlük hakkını onlardan alıp başka bir or-gana vermektir. Eğer bu, parti di-siplini sezgisi altında veya başka nedenlerden dolayı yapılmıyorsa, sosyal demokrat (komünist—C.S.) işçi hareketini satanlar olarak çağ-ırmayı hak ederiz."⁽²¹⁾

Görülüyor ki, doğru ideolojinin korunması için direnmek disiplinsizlik değildir. Savunma hakkıdır!

Bolşevikler bu hakkı sonuna dek kullandılar, Menşeviklere teslim olmadılar. 2. Kongre'nin karar-larını ardıcıl olarak savundular. Parti ruhunun yer-leşmesi için savaştılar. Klikçiliğe karşı ardıcıl sava-şım verdiler. Çünkü klikçiliği yaratan, Menşeviklerin Marksizme aykırı oportünist görüşleriydi. Oportünist

görüşlere karşı her durum altında savaşmak, onları açığa çıkarmak, zorunludur. Bugün, parti, programıyla, herşey ile Leninizmi savunuyor dahi olsa yöneticilerin mutlak bir şekilde dönek olamayacağını düşünmek saf dillik olur. Dönek Kautskyleri, Plehanofları unutmak olur. Örneğin, Leninizmi savunduğunu söyleyen bir kadro, diyelim ki partinin yönetimine oturdu. Sonra da partiyi babasının çiftliği gibi yönetmeye başladı. Kadroları yeteneğine göre, deneyimine ve partiye bağlılığına göre değil de, gözdelik, dalkavukluk ilişkilerine göre yerleştirmeye başladı. Tüzüğü çiğnedi, istediğini attı, istediğini aldı. Bu durumda ne olacak? Partiye kim sahip çıkacak. Parti militanı kavramı yalnızca eylemden eyleme koşan, işin düşünme kısmını da yöneticisine bırakan anlamına gelmez. Partiye sahip çıkarak, böyle yöneticiye karşı gelmek Leninci bir görevdir ve devrimci disiplindir. Çünkü disiplini belirleyen doğru bilinçtir.

Tekrar RSDİP'nin tarihine dönelim. Lenin, 2. Kongre'den sonra çevrilen dolaplara karşı çıkarak merkez organdan istifa ediyor. Merkez Komitesi temsilcisi olarak Yeni-İskra editörler kuruluna (Menşevik) eleştiri konusunda şu uyarıyı yapıyor:

"Merkez Komitesi'nin temsilcisi olarak editörlerin dikkatini bir noktaya çekmeyi gerekli görüyorum. *Seminerlerdeki ateşli söylevler ya da yazılı polemikler temelinde tüzüğe uygunluk sorusunu*

vb. yükseltmek için kesinlikle hiçbir dayanak yoktur... Eğer editörler kurulu bu polemikleri kendilerine saldırı olarak görüyorsa, yanıt vermek için her olanağı vardır. Hiçbir yerde boykottan ya da (Merkez Komitesi açısından) sadakatsiz başka bir çalışma biçiminden söz edilmezken, editörler kurulunun polemikte keskin sözler olarak ele aldıklarına içerlemesi mantığa zor uyar. Editörler kuruluna hatırlatırız ki Merkez Komitesi, hem Dan'ın mektubunu, hem de Martof'un 'Bir kez daha azınlıktası'sını basmaya hazır olduğunu tekrar tekrar dile getirmiş ve basmak için doğrudan öneri yapmıştır. Bu belgelerde bulunan keskin saldırılardan gocunmamıştır.'(22) (abç)

Lenin'in bu sözlerinden, hem açık tartışmaya, hem de disipline ilişkin ders çıkıyor.

TKP de Merkez organ *Atılım*'da ideolojik savaşımın önemini şu alıntıyla vurgulamıştır:

'Lenin der ki, 'Kongre kararlarının en geniş ölçüde tartışılmasını sağlamalıyız. Her parti üyesinden bu kararlara bilinçli ve eleştirisel tutum istemeliyiz. İşçi sınıfı ör-

gütlerinin şu veya bu kararı desteklediklerini, yahutta desteklemediklerini açıkça söylemelerini sağlamalıyız. Biz demokratik santralizmi gerçekten, ciddi olarak uygulamayı, parti sorunlarının bilinçle çözümüne işçi yığınlarını çekmeyi kararlaştırdıysak bu tartışmayı *basında*, toplantılarda, *derneklerde* ve guruplarda yürütmeliyiz' (Lenin, c.13, s.64)."(23)
(abç)

Açık ideolojik-siyasal savaş partinin canlı olmasını, gelişmesini, doğru yolu ve doğru siyaseti saptamasını sağlar. Yanlışların ortadan kaldırılmasını, düzeltilmesini, doğru yöntemlerin geliştirilmesini sağlar.

Konspirasyon ve açık tartışma

Partinin en gizli koşullarda çalışması bile açık savaşım anlayışıyla çelişmez. Lenin'in, Bolşeviklerin, açık legal koşullarda çalıştığını kimse söyleyemez. Böyle bir iddia gülünç kalır. Bütün sorunların açıkça tartışıldığı, enine boyuna fikir savaşımının yapıldığı, yanlışların nedenlerinin didik didik edildiği örgüt canlıdır. Böyle örgüt güçlüdür. Yanlışlarını kabul etmeye hazır parti kırılmaz. Eğer bütün sorunlar

açık olarak görüşülmez ise, konspirasyonu bozar denirse o zaman yanlışlar nasıl ortaya çıkacak? Nasıl bu hataların üstesinden gelinip parti güçlenecek? Açıklık olmadan komplocu mantık yenilemez.

Lenin, konspirasyon siyasal savaşıma bulaştırılmamalıdır⁽²⁴⁾ der. Komplocu mantık ise herşeyi, parti içi savaşımları da, sınıf savaşımını da, cephe ve eylem birliği anlayışını da konspirasyona indirger. Hep gizli hesaplar yapar, planlar kurar, tuzaklar hazırlar. Parti içi açık, onurlu savaşımları disiplinsizlik, bölücülük gibi göstermek bu hesapların, tuzakların bir parçasıdır. Açık eleştiriye susturmaya yöneliktir.

Yapıcı eleştiriye özendirmek, işleri düzeltmeye, yanlışları ortadan kaldırmaya yönelik her gözlemi önemsemek, parti örgütünün görevi olmalıdır. Eleştirileri örtbas etmek, aldırmamak parti ruhuna aykırıdır. Ne niyetle yapılırsa yapılsın partiyi yıkıma götürür.

Lenin, "Şimdiye kadar yok olan bütün devrimci partiler güçlerinin kaynağını göremedikleri, zayıflıklarını tartışmaktan korktukları ve kendini beğenmişliğe düştükleri için yok oldular. Ne var ki biz yok olmayacağız çünkü biz zayıflıklarımızı tartışmaktan korkmuyoruz ve onların üstesinden gelmeyi öğreneceğiz"⁽²⁵⁾ diyor. Devrimci bir partinin yanlışlarına tutumu onun olgunluğunun, görevini kavramışlığının başlıca ölçütüdür.

"Bir siyasal partinin kendi hatalarına karşı tutumu, partinin ne

denli içten olduğunu, sınıfına ve emekçi halkına karşı yükümlülüklerini pratikte ne denli yerine getirdiğini değerlendirmenin en önemli ve güvenilir yollarından biridir. Bir hatayı açık yüreklilikle kabul etmek, nedenlerini saptamak, ona yol açan koşulları çözmek ve onu düzeltme araçlarını belirlemek, bu ciddi bir partinin denek taşıdır. Bu, partinin görevleri nasıl yerine getirmesi gerektiğini ve sınıfını, daha sonra da yığınları nasıl eğitmesi, yetiştirmesi gerektiğini gösterir."⁽²⁶⁾

Hataların açılıp en ufak ayrıntısına kadar tartışılması ancak parti içi savaşımın önünün tıkanmaması ile olur. Parti ancak kendini böyle geliştirir, safralardan arınır, etkin birimlerden oluşan güçlü bir birlik olur. Safların sıklaşması, sağlamlaşması ancak böyle sağlanır. Yığınların partiye güveni kazanılır. Partinin toplumdaki öncü rolü gerçekleştirilir.

Komünist moral

Lenin, siyasal morali, dürüstlüğü her zaman savunmuş ve bu konuda hiçbir zaman ödün vermemiştir. Buna karşılık oportünistler doğaları gereği hep ayak

oyunlarına başvurmuşlardır. Parti içi savaşında moral çok önemlidir. Karalamalarla, arkadan konuşmalarla, çamur atmalarla hiçbir yere gidilemez. Zavallı dedikoduculuğa gidilir.

"...Birlik (League) Kongresi'nin üçüncü gününde Martof 'eski yazı kurulunun kanlı' (Plehanof'un deyimi) histerik çılgınlıklarıyla bize bağıyor, kongrede Lenin tarafından döndürülen entrika var diye suçluyor, vs., ... Ben yazılı olarak (kongrenin bürosuna bir bildiri ile) bana karşı olan suçlamalarını bütün partinin önünde açık olarak yapmaya sakince davet ettim. Herşeyi yayınlamayı yükledim. Yoksa, yalnızca skandal yaratırsın dedim. Martof, tabii, hakemler heyeti isteyerek (hâlâ istiyor) 'asilce geri çekildi'. Ben açıkça suçlamalarını yapabilmesi cesaretinin olması gerektiğini isteyemey devam ettim, yoksa hepsini zavallı gammazcı, dedikoducu diye görmezlikten geleceğim"⁽²⁷⁾

Menşevik Martof'un yaptığı gibi arkadan karalamalar, yığın önünden kaçmalar, bunu yapanların ideolojik güsüzlüklerini gösterir. Her türlü moral-sizliği de yapabileceklerini gösterir. RSDİP tarihinde bizi bu konuda daha da aydınlatacak ilgi çekici

ve öğretici bir olay var. 1904 yılının temmuzunda, Menşevikler merkez organa Plehanof aracılığıyla koopte edildikten sonra, merkez komitesinin üç uzlaşmacı üyesi de bazı kararlar almak için biraraya geliyorlar. Bu toplantıya Lenin'in (Lenin o zaman MK üyesi) dışında gelebilecek olan bir başka MK üyesini, Osipof'u da "istifa etti" dedikodusunu yayarak çağırıyorlar. Amaçları açık, partiyi Menşeviklere satmak. Alınan kararlarda, Plehanof tarafından koopte edilen Iskra yazı kurulunun geçerliliği onaylanıyor, Merkez Komite'ye de üç yeni uzlaşmacı üye koopte ediliyor.

Uzlaşmacılar partinin içine düştüğü durumu görüşmek için çağrılan Üçüncü Kongre'ye karşı çıkıyorlar. Belli ki kongre toplanırsa yaptıkları haksızlıklar koltuklarının ellerinden gitmesine neden olacak. Bu kongrenin toplanması için ajitasyon yapan Merkez Komitesi Güney Bürosu'nu dağıtma kararı alıyorlar. Lenin'in Merkez Komitesi'ni yurt dışında temsil etme hakkını kaldırıyorlar. Merkez Komitesi Kollegiyumu'nun izni olmadan yazılarını yayınlamasını yasaklıyorlar, sansür getiriyorlar. *Bir Adım İleri, İki Adım Geri*'nin yayınlanmasını yasaklıyorlar.

Bu keyfi yönetime karşı Lenin'in tutumu ilkeldir, dürüştür. Osipof'un Merkez Komitesi üyeliği açıklığa kavuşuncaya kadar ne kendisinin, ne de bütün bunları düzenleyen uzlaşmacı MK üyelerinin Merkez Komite'yi temsil edemeyeceğini savunmuş ve dürüst savaşım için şu uyarıyı yapmıştır:

"Gelin parti içi ayrılıkların tartışmasını dürüst ve olgun bir şekilde yapmak için kendimizi eğitelim"(28)

Açık tartışmanın yayınlara yansımaları

Lenin, kişiler üzerinde odaklaşmayan, fikirlere, görüşlere ilişkin açık tartışmaya, açık eleştiriye ve özellikle bunların *açıkça yayınlanmasına* büyük önem vermiştir. Parti yayınlarının bu konuda kullanılmasına titizlik göstermiştir. Çünkü açık yüreklilik, enine boyuna özgür görüş alış-verişi ortaya çıkan sorunlara doğru çözümler buldurur. Merkez organı, komünistlerin özgürce görüşlerini yazabilecekleri, birbirleriyle açık, yoldaşça polemiklere girebilecekleri bir yayın organı olmalıdır. Bu merkez yayında, değişik görüşlerin Marksizm temelinde açıkça, herkesin gözü önünde tartışılabilmesini savunan Lenin, "farklı görüşler arasında açık polemiklerin olmamasını, temel sorunlar üstündeki ayrılıkları gizleme çabasını bugünkü hareketin eksikliklerinden biri sayıyoruz"(29) diyor.

Merkez organı ve diğer yayınlar tartışma organı olmalıdır. Lenin bu konuda şöyle diyor:

"...yayınlarımızın birçok değişik görüşteki sosyal demokratların tartışma organları durumuna

gelmesini istiyoruz. Yoldaşlar arasındaki polemikleri reddetmiyoruz, tersine bunlara daha çok yer ayırmaya hazırız. Açık polemikler Rus sosyal demokratlarının ve sınıf bilinçli işçilerin gözleri önünde olursa var olan farklılıkların derinliğini göstermek açısından gerekli ve yararlıdır. Üzerinde görüş ayrılığı olan sorunların tüm açılardan tartışılması ... gerekli ve yararlıdır''(30)

Görülüyor ki, komünistler yayın organlarında yoldaşların görüşlerine yer vermeli, yayınlar bir tartışma platformu olmalıdır. Değişik görüşler yayınlara canlılık getirecektir. Lenin bu görüşünü her zaman savunmuştur, uygulamıştır, uygulatmıştır. SBKP, bu ilkeyi her zaman canlı tutmuştur, tutmaktadır. Daha önce aktardığımız örnek bunun canlı kanıtıdır.

Tartışmaların dili hırçın olabilir, kızgın olabilir ve çoğu zaman da olur. Çünkü söz konusu olan *gerçek* bir tartışmadır. Öte yanda, tartışmada fikirler açık ve net olarak konmalıdır. Satırlar arasından ne dendiğini aramak, anlamaya çalışmak olmamalıdır. Herşey somut olmalıdır. *İşçinin Sesi*'nde Temel Bartınlı yoldaş bunu güzelce açıklıyor:

"Lenin, devrimci gazetenin dili üzerinde ise Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi Merkez Komitesi'ne yazdığı bir mektupta, 'sergile-

menin tonunda ve karakterinde yeni birşey var. Mükemmel bir savaşım ruhu' (Lenin, c.36, s.149) diyerek bu ruha verdiği önemi dile getiriyor.

"Lenin yayınlarında kızgın, hırçın bir dil kullanılmasını yayına canlılık getirmesi bakımından her zaman savunmuştur. Kızgın, hırçın bir dil üstüne görüşlerini Lenin, Pravda'nın editörüne yazdığı bir mektupta şöyle belirtiyor: 'Kötü, zararlı ve yalana karşı 'kızgın' bir tavır ne zaman bir günlük gazeteye zarar verdi? Tam tersine meslekdaşlarım, tam tersine. Zararlı şeylere karşı 'kızgınlık' olmadan yazmak sıkıcı yazmaktır' (Lenin, c.35, s.47)

"Gazetenin siyaseti ve dilinin açık olması da Lenin'in ısrarla üzerinde durduğu bir konudur."(31)

Başka bir örnek daha vererek, Lenin'in her konuda olduğu gibi, bu konuda da ilkeli tutumunu daha iyi gösterebiliriz.

RSDİP'nin 2. Kongresi'nin sonuçlarından hoşnut olmayan Menşeviklerin, merkez organlarını tanıma-malarına ve Martof'un merkez organ yazı kuruluna katılmamasına karşı Leninci tutum şu olmuştur:

"Kişisel gücenme ya da kimi parti üyelerine ciddi gelebilen farklılıklar nedeniyle, merkez organların kişisel bileşiminden hoşnutsuzluk, sadakatsizce davranışlara götürmez ve götürmemelidir. Eğer, herhangi bir kimseye göre, merkez organlar yanlış yapıyorsa, bir parti üyesi olarak, bu hataları bütün parti üyelerine ve onun ötesinde merkez organlarına götürmek görevdir."⁽³²⁾

Lenin Martof'a mektup yollayarak onu tekrar yazı kuruluna çağırmıştır:

"...Eğer çekilmen senin görüşlerinle bizimkiler arasındaki bir ayrılığa dayanıyorsa, böyle farklılıkların ayrıntılı bir biçimde sergilenmesini partinin çıkarları açısından çok yararlı buluruz. Daha da öte, bu farklılıkların doğasını ve kapsamını en kısa zamanda, editörlüğünü bizim yaptığımız yayınların sayfaları yoluyla tüm partiye açık etmeyi son derece iyi addederiz.

"...bütün görüşlerini en yüksek parti kurumunda resmen belirtebilmene her türlü olanağı vermek için seni merkez organın editörler kuruluna üye olarak almaya da

hazırız..."(33)

Olayların gelişmesini Lenin şöyle açıklıyor: "Yeni yazı kurulu olarak ... bütün eski editörleri katkıda bulunmaya çağırdık. Çağrı, doğaldır ki, en başta her türlü 'formalizm' den uzak, sözlü yapıldı. Red ile yanıtlandı. Bunun üzerine 'sayın yoldaşlar' ile başlayan, genelde katkıda bulunmalarını, *özelde bizim editörlüğümüzü yaptığımız yayınların sütunlarında görüş ayrılıklarını koymalarını rica eden bir 'resmi döküman'* (ne bürokratlar!) yazdık. Yanıt, *Iskra* ile ilgili hiçbir iş yapmak istemediklerini bildiren bir 'resmi' bildiri idi. Ve zaten aylardır, editör olmayan hiçbiri, hiçbir şekilde *Iskra*'ya iş yapmadı. İlişkiler son derece biçimsel ve bürokratik oldu — fakat kimin 'girişimiyle'?"(34)

Martof, Lenin'in bu önerilerini reddedip, kongre kararlarının hiçe sayılmasını, kongre öncesi yazı kurulunda bulunan diğer üç Menşevik üyenin de yeniden merkez organa alınmasını istemiştir. Sonunda Plehanof'un oyun bozanlık ederek, bu isteklere uymasıyla Lenin'e ilkeli ve onurlu davranıp merkez organından istifa etmekten başka yol kalmamıştır.

Lenin, bu ilkelere karşı çıkanlara, yani kendi görüşleri dışında tüm görüşlere sansür koyanlara karşı çıkmış, onlarla savaşmıştır.

Daha sonra, merkez organ Menşeviklerin eline geçtikten sonra, açık ideolojik savaşıma set çekmeye çalışmışlar, Lenin'in yazılarını yayınlamamışlardır. Fikirlerin açıkça yayınlanmasına, tartışılmasına sansür getirince, Bolşevikler kendi yayınnevlerini kurdular. Bu disiplinsizlik değildi. Elden alınan ideolojik savaşım hakkının kullanılmasıydı. Çünkü Yeni Iskra'nın sütunları Bolşeviklere kapalıydı. Menşeviklerin fikir tartışmasından anladıkları buydu. Beğenmediğin görüşlere sansür koy, ya da yayınlanınca benden izinsiz yapıldı diye cezalandırma girişimlerinde bulun. Bütün bunlar ilkesizliği göstermektedir. Lenin şöyle yazıyor:

"Şimdiye kadarki parti yayınlarımızdan da bilebileceğiniz gibi yeni Merkez Komitesi, bizim broşürlerimizi parti basın bürosundan çıkarttı. Bu yolla basın bürosunu belli bir çevrenin matbaası durumuna getirdi. ... Kaçınılmaz olarak kendi yayın çalışmalarımızı genişletmek ve kendi dağıtım yollarımızı bulmakla yüzyüze kaldık. ... Bu yayını — büyük olasılıkla Vperiyod olarak isimlendireceğiz — başlatmaya Rusya'daki Bolşeviklerin çoğunun rızası ve parti içi

savaşındaki tavrımızla uyum içinde başlıyoruz. Bu silâha bir yıl boyunca daha kolay, parti için daha ekonomik ve işçi sınıfı hareketi açısından daha mükemmel olan her yolu denedikten sonra başvuruyoruz. Bunu yapmakla kesinlikle kongre için savaşımın vazgeçmiş değiliz."(35)

Komünist yayımların açık tartışma platformu olması temel ilkedir.

Yığınların önünde tartışma

Parti içi savaşımın üstü örtülü biçimleri moral bozucudur. Yığın partisi, sınıf partisi sınıfına karşı sorumludur. Ona karşı açık olmak zorundadır.

Lenin, bu konuda İsviçre komünistlerine şu uyarıyı yapıyor:

"Parti içinde sert savaşımın kaçınamayız. İsviçre Sosyal Demokrat Partisi içinde 'iç barış' hüküm sürebileceğini düşlemek bütünüyle yapma inançlılık, ikiyüzlülük, dar kafalılık, 'kafası kumda' budalalık siyasetidir. Seçenek 'iç barış' ile 'parti içi savaşım' arasında değildir...

"...Gerçek seçim, ya yığınlar üzerinde moral bozucu etkisiyle, parti içi savaşımın *şimdiki* örtülü biçimleri ya da enternasyonalist devrimci eğilim ile Grütli akımının parti içinde ve dışında açık ilkeli savaşımı...

"...Grütli akımı ... sol ile açık-ça savaşmaya zorlanacaktır. Bu iki eğilim kendi bağımsız görüş ve siyasetleriyle her yerde ortaya çıkacaklardır. Ana sorunları kararlaştırmada, işi yalnızca 'liderler'e değil, partili yoldaşlar *yığının*a da yayarak, ilkeler üzerinde birbirleriyle savaşacaklardır. Böyle bir savaşım hem gerekli, hem yararlıdır, çünkü *yığınlarda* bağımsızlık ve çağ açıcı devrimci misyonlarını yerine getirme yeteneğini *geliştirir*. "(36)

Temel sorunların kararlaştırılmasında, ilkeler üzerine tartışmada her militanın düşüncesini söylemesi, tartışmalara katılması görevidir. Parti yönetimi de Lenin'in gösterdiği gibi, bu tartışmaları tabana yaymak ve doğru olarak yayılmasına titizlik göstermek zorundadır.

Parti içinde ve dışında açık ilkeli savaşımı geniş

tabana yaymak temel kuraldır. Tartışma yalnız parti üyeleri için değil, aynı zamanda işçi sınıfı ve emekçi halk için de *açık* olmalıdır. Yığınlardan savaşımlı saklamak demek, partiyi saklamak demektir. Fikirlerin yığınların içerisinde tartışılmasından korkmak, yığınların "bunlar didişiyor, iş yapmıyor" diye düşüneceğini sanmak saf diliktir. Gizli, kapaklı savaşımlı yığınların moralini bozar. Hele bu iç barış bozulmasın anlayışıyla yapılıyorsa çok daha zararlıdır. Bu militanların ve yığınların devrimcilik yeteneklerini köreltmek demektir. "Bütün kirli çamaşırlar" kamuoyunun önünde yıkanmalıdır, diyor Lenin. Ve parti içi açık savaşımlıdan yararlanmaya, "bölündüler" diye sevinmeye kalkışacaklara şöyle sesleniyor:

"Hayır 'yargıç' baylar, sizi sosyal-demokrasinin (komünizmin—C.S.) sıralarında bölünmeye ve keskin savaşımlı sevinme hakkınızdan dolayı kınamıyoruz... Bizim partimizin ciddi hastalığı yığın partisine büyüme sancılarıdır. Temel ayrımlar üzerine tam berraklık olmadan, yığınlara partinin şu lideri, şu örgütleri, şu ya da bu hattı savunuyor diye bilgi vermeden hiçbir şekilde yığın partisi olunamaz, sınıf partisi olunamaz. Bunlarsız da ismine degecek bir

parti kurulamaz. Ve biz de onu kuruyoruz.

"Biz iki akımın görüşlerini gerçek olarak, berrak olarak ve açıkça herkesin önüne koymayı başardık. Kişisel kırgınlıklar, fraksiyoncu kavgalar, çekişmeler, skandallar ve bölünmeler — proleter kitlelere gerçekten ders öğreten iki taktiğin deneyimi gerçeği ile kıyaslandığında, bütün bunlar saçma kalmaktadır..."⁽³⁷⁾

Yığınlar ve parti militanları parti yöneticilerinin, liderlerin ve parti örgütlerinin ne söylediğini, ne düşündüğünü ve hangi akımı savunduklarını bilmelidirler. Yoksa sınıf partisi, yığın partisi olamaz diyor Lenin. Eğer gizlilik maskesi altına girilip bu görüşler ortaya konmazsa bu ilke nasıl uygulanacak o zaman? Yığın önünde, açık olarak tartışma yapılmadan bu sağlanamaz. Bunu sağlamak partinin görevidir. Yığınlar bilmelidir liderlerin, örgütlerin görüşlerini.

Açıklık konusunda son bir nokta. Lenin, Menşeviklerle olan ideolojik ve örgütsel farklılıklarını ayrıntılı olarak sergiledikten sonra "bize görüşlerimizi *tam olarak savunma hakkı tanındığı sürece* kendi başına bu farklılıkları tek bir partide birlikte çalışmaya engel olarak görmeyiz"⁽³⁸⁾ (abç) demiştir. Bu tutum, Lenin'in parti içi ve yığınlara açık tartışmaya verdiği büyük ilkesel değeri göstermekte-

dir. Tüm Leninci komünistlerin de tutumu bu olacaktır!

IV. Bir alıştırma

Lenin'in parti disiplini öğretisini kısaca gördükten sonra, *düşsel* bir örnek kurarak alıştırma yapsak nasıl olur?

Uzak bir ülkede, diyelim cennet adasındayız. Komünist partisinin yetkili bir üyesi, ülkesi üzerine bir kitap yazmış. Bu disiplinsizlik sayılabilir mi? Ya da ne durumda disiplinsizlik sayılabilir?

Kitap parti programına karşı çıkıyorsa disiplinsizliktir. Örneğin proletarya diktatörlüğü artık anlamını kaybetmiştir, eskimiştir. Halk yığınları, işçiler bundan hoşlanmıyorlar, onun yerine işçi sınıfının iktidarı diyelim diye öneriyorsa bu disiplinsizliktir. Leninizmi çarpıtmadır. Ama programı savunuyorsa disiplinsiz olamaz. Ya da partinin yeri, saati, günü belli bir eylem kararının tersine propaganda yapıyorsa disiplinsizliktir. Örneğin seçimler yaklaşıyor, parti seçimlere katılma kararı almış, kitap boykot diyorsa, disiplinsizliktir.

Diyelim ki seçimler yaklaşıyor ama partinin tutumu henüz belirlenmiş değil. Kitap istediğini

önerir, disiplinsizlik olmaz. Ya da kitap seçimlerin hemen ardından çıkar ve partinin tutumunun yanlış olduğunu savunur. Bu da disiplinsizlik olmaz.

Kitabın içeriğini biraz daha irdeleyelim. Kitap, örneğin, "Leninizm Rusya'ya özgüdür, cennet adasına geçerli değildir" diyorsa bu disiplinsizliktir. Ya da diyorsa ki ben programda önerildiği gibi bankaların devletleştirilmesine karşıyım. Yine disiplinsizliktir.

Bir kitap, eylem kararına da, programa da, Marksizm-Leninizmin temel ilkelerine de ters düşmeyebilir, disiplinsiz olmayabilir, ama yanlış olabilir. Diyelim ki, bu kitapta cennet adasında devrimci durum var diyor. Diyelim ki, bu teorinin yanlış uygulanmasıdır, gerçekte devrimci durum yok. Ne yapılır? Tüm parti üyeleri, işçi sınıfı ve yığınların önünde konu tartışılır. Açığa kavuşturulur.

Diyelim ki, kitap programa, somut bir eylem kararına ve Marksizm-Leninizme ters düşmüyor. Cennet adasında devrimci durum var diyor. Gerçekten de var. Hatta bu parti belgelerine bile geçmiş. Ama parti yönetimindeki kimi yoldaşlar fikir değiştirmişler, yok diyorlar. Görevleri yerine getirmiyorlar. Kitabın yazarına disiplinsiz diye yükleniyorlar. Diyolar ki "kitap partinin eylem birliğine temel oluşturan politikasına ters düşüyor." Kitabı yasaklıyorlar. Yazarın hakkında çirkin dedikodular çıkarıyorlar. Açık, onurlu bir tartışma açmadan, parti merkez organında "ideolojik" görünümlü boş yapıtlar çıkarıyorlar. Kitaba doğru diyen görüşlere aynı

hakkı tanımıyorlar. Parti hiyerarşisini, yetkilerini tabanda yanlış kanı uyandırmak için tek yanlı kullanıyorlar. Şimdi kim disiplinsiz olur? Açık. Açık.

Bir başka yönden yanaşalım. *Bir kez*, bu düşsel örneğimizde kullanıldığını söylediğimiz yöntemler ne komünist morale, ne de Leninci disiplin anlayışına sığar. Partinin onurunu yıpratır. Militanın moralini bozar. Açık tartışmayı tepeden inme yöntemlerle örtbas etmek başlıbaşına disipline terstir. Bunu doğru içerikli bir kitaba karşı yapmak ise Leninizme terstir, oportünizmin belirtisi sayılır.

İkincisi, eğer bir parti yönetimi devrimci durum varken yok diyorsa, görevlerini yerine getirmiyorsa, her komünistin görevi eleştiridir. Eleştiri yapmama disiplinsizlik olur. Kitap, tüzük gereği görevini yapıyordur. Kitabı disiplinsizlikle suçlayanlar disiplinsizdir.

Burjuva propagandası Leninizmin yöntemlerini hep makyavelizme özdeş göstermeye çalışır. Burjuvazi açısından bu çok akıllı bir propagandadır, çünkü makyavelizm öyle ilkesiz yöntemdir ki onu kullananların doğru ilkelerini bile yer götürür. Büyük önderleri tepetaklak eder. Burjuvazi bu yöntemi, bu mikrobu üresin, hastalıklar çıkarsın diye işçi hareketine bulaştırır.

Leninizmin kendi ilkesel yöntemleri vardır. Bu yöntemlere sarılmak gerekir. Bunların en başında da açıklık — açık eleştiri, açık tartışma gelir. Entrikacılıktan, kulisçilikten uzak olmak gelir. Bu yöntemler doğruyu bulmanın, yanlış düzeltmenin yolunu da

çinde taşır. Lenin'in dediği gibi "açıklık, kendi açtığı yarayı kendisi iyileştiren bir kılıçtır". Leninci kılıcımızı kuşanalım.

Yararlanılan kaynaklar

1. V. Aşanin, *Leninci Parti İlkeleri*. Temel Yayınları, Mayıs 1979, s.25
2. Lenin, "How Vera Zasulich Demolishes Liquidationism", *Collected Works*. Vol.19, p.406.
3. Lenin, "What is to be Done?", *Collected Works*. Vol.5, p.369.
4. Lenin, "One Step Forward Two Steps Back", *Collected Works*. Vol.7, p.362.
5. Lenin, "Polemical Notes", *Collected Works*. Vol.17, p.166.
6. V. Filatof, "Demokratik Merkezîyetçilik", *Sosyalizm, Teori ve Pratik*. Novosti Press Ajansı, Ser Yayınevi, Sayı: 6/57, 1978, s.76
7. V. Filatof, "Demokratik Merkezîyetçilik", *Sosyalizm, Teori ve Pratik*. Novosti Press. Ajansı, Ser Yayınevi, Sayı: 6/57, 1978, s.77.
8. Lenin, "Why I Resigned from Iskra Editorial Board", *Collected Works*. Vol.7, p.123.
9. The Essential/Stalin Major Theoretical Writings,

- (1905-52) Bruce Franklin, 1973, London, p.427.
10. *Atılım*, Ocak 1977.
 11. Lenin, "Left-Wing Communism — An Infantile Disorder", *Collected Works*. Vol. 31, pp.24-25.
 12. Lenin, "To the Iskra Editorial Board", *Collected Works*. Vol.34, p.223.
 13. Lenin, "One Step Forward Two Steps Back", *Collected Works*. Vol.7, p.218.
 14. Lenin, "Freedom to Criticise and Unity of Action", *Collected Works*. Vol.10, pp.442.
 15. Lenin, "Freedom to Criticise and Unity of Action", *Collected Works*. Vol.10, pp.442-443.
 16. Lenin, "To Apollinaria Yakubova", *Collected Works*. Vol.34, p.53.
 17. Lenin, "The Party Crises", *Collected Works*. Vol.32, pp.43-44.
 18. Lenin, "What We are Working for", *Collected Works*. Vol.7, p.444.
 19. Lenin, "One Step Forward Two Steps Back", *Collected Works*. Vol.7, p.405.
 20. Lenin, "One Step Forward Two Steps Back", *Collected Works*. Vol.7, p.405.
 21. Lenin, "Postscript to the Pamphlet 'A letter to a Comrade on our Organisational Tasks'". *Collected Works*. Vol.7, p.137.
 22. Lenin, "To the Iskra Editorial Board", *Collected Works*. Vol.34, p.223.

23. *Atılım*, Şubat 1977, "Lenin Köşesi".
24. Lenin, "What is to be Done?", *Collected Works*. Vol.5, p.475.
25. Lenin, "Closing Speech on the Political Report of Central Committee of the RCP(B), March 28", *Collected Works*. Vol 33, p.311.
26. Lenin, "An Infantile Disorder", *Collected Works*. Vol.31, p.57.
27. Lenin, "To M.N. Lyadov", *Collected Works*. Vol.34, p.193.
28. Lenin, "Letter to Glebov (V.A. Noskov) Sept. 11, 1904", *Collected Works*. Vol.7, p.466.
29. Lenin, "Draft of a Declaration of the Editorial Board of Iskra and Zarya", *Collected Works*. Vol.4, pp.320-330.
30. Lenin, "Draft of a Declaration of the Editorial Board of Iskra and Zarya", *Collected Works*. Vol.4, pp.320-330.
31. *İşçinin Sesi*. Temel Bartınlı, Sayı: 100, s.12.
32. Lenin, "Draft of a Letter from the Central Committee and the Editorial Board of the Central Organ to the members of the Opposition", *Collected Works*. Vol.7, p.67.
33. Lenin, "To Y.O. Martov 'To Comrade Martov from the Editorial Board of the Central Organ of the RSDLP'", *Collected Works*. Vol.7, pp.173-174.

34. Lenin, "Why I Resigned from the Iskra Editorial Board, 'A Letter to the Editor of Iskra' ", *Collected Works*. Vol.7, pp.120-121.
35. Lenin, "A Letter to the Comrades (With Reference to the Forthcoming Publication of the Organ of the Party Majority)", *Collected Works*. Vol.7, pp.523-528.
36. Lenin, "Principles involved in the War Issue", *Collected Works*. Vol.23, pp.159-160.
37. Lenin, "But Who are the Judges", *Collected Works*. Vol.13. p.159.
38. Lenin, "A Brief Outline of the Split in the RSDLP 'The Letter to Greulich' ", *Collected Works*. Vol.8, p.131.

3. basımı tükendi

Emperyaliz min Zayıf Halkası Türkiye

R. Yürükoğlu

William Pomeroy'un önsözüyle

üçüncü basım

İŞÇİNİN SESİ YAYINLARI 7

Turkey - Weak Link of Imperialism

R. Yürükoğlu

Introduction by William Pomeroy

banned in Turkey

AN İSÇİNİN SESİ PUBLICATION 2

ISCININ SESİ YAYINLARI 8

Andrew Rothstein'in
önsözüyle

R. Yürükoğlu

Proletarya Enternasyonalizmi

AN İŞÇİNİN SESİ PUBLICATION
English Series 3

Introduction by
Andrew Rothstein

R. Yürükoğlu

Proletarian Internationalism

Translated by Ayla Antepil

İşçinin Sesi devrim için savaşanların sesidir

**Türkiye Devrimci Hareketinin
Aylık, Tek İngilizce Dergisi**

TURKEY TODAY

Massacre in Kabranınmaras

İşçinin Sesi Kitaplığı

İşçinin Sesi Kitaplığı, Marksist-Leninist literatür ve Türkiye üzerine uzmanlaşmış zengin bir kütüphanedir.

Araştırma yapmak isteyenler, tüm olanaklardan yararlanabilmek için, kitaplığımıza başvurabilirler.

**Abone şartları için başvuru:
İşçinin Sesi Kitaplığı, 28-29
Parkfield Street, London, N1.**